

Plānam pasākumu programmai laba jūras vides stāvokļa panākšanai 2016.-2020.gadā

Esošo un plānoto tautsaimniecības nozaru pasākumu ar ietekmi uz jūras vidi vispārējs izvērtējums

Pilns izvērtējums par to, kā no starptautiskajiem, ES un Latvijas politikas plānošanas dokumentiem un tiesību aktiem izrietošie esošie un vēl tikai plānotie pasākumi ietekmē jūras vides stāvokli, sniegts Priekšizpētes (2014) un Priekšlikumu projekta (2015) noslēguma ziņojumos¹. Veicot izvērtējumu, esošie pasākumi tika sagrupēti slodžu grupās, katrai grupai atzīmējot vides stāvokli raksturojošo kvalitatīvo raksturlielumu, kuru slodze ietekmē. Jāatzīmē, ka vienā slodžu grupā esošie pasākumi var ietekmēt arī vairākus citus kvalitatīvos raksturlielums. Lai izvērtētu pasākumu efektivitāti, tika analizēta pasākumu vai to ieviešanas nenoteiktība. Šai nolūkā analizēti katru pasākumu raksturojošie rādītāji, kas ietekmē nenoteiktību – (i) pasākuma likumīgais statuss; (ii) pasākuma ieviešanas statuss; (iii) skaidrība par ieviešamo pasākumu; (iv) nozīmīgi šķēršļi pasākuma ieviešanai.

Tālāk tekstā sniegts analizēto politikas ietvaru un tiesību aktu kopsavilkums. Jāatzīmē, ka izvērtējums tika veikts 2014.-2015.gadā.

1) Kvalitatīvais raksturlielums „bioloģiskā daudzveidība” (D1)

2.pielikuma 1.tabula. Politikas ietvari un pasākumi saistībā ar bioloģisko daudzveidību

Politikas ietvara veids	Politikas ietvara/ tiesību akta nosaukums
Konvencijas	1992.g. Riodežaneiro Konvencija par bioloģisko daudzveidību; Bernes konvencija , 1979.g. Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību; 1979.g. Bonnas konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību; Helsinku konvencija , 1992.g. Konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību
Direktīvas	Biotopu direktīva , 92/43/EEK, Padomes direktīva par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību; Putnu direktīva , Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību; Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2014/89/ES (2014. gada 23. jūlijs) ar ko izveido jūras telpiskās plānošanas ietvaru.
Plāni	HELCOM BJRP , Baltijas jūras rīcības plāns; Globālais Bioloģiskās daudzveidības stratēģiskais plāns (2011-2020)
Stratēģijas	ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģija 2020 ES Baltijas jūras reģiona stratēģija

Latvijas tiesību akti attiecībā uz bioloģisko daudzveidību

¹ Priekšizpētes (2014) noslēguma ziņojuma 5. Pielikums, pieejams:

http://www.lhei.lv/docs/2015/Projekti/Prieksizpete%20JSD%20PP_Nosleguma%20atskaite_20141222_gala.pdf

Priekšlikumu projekta (2015) noslēguma ziņojuma 1.pielikums. Pieejams:

http://www.lhei.lv/docs/2016/Priekslikumi_PP_NoslegumaZinojums.pdf

- Sugu un biotopu aizsardzības likums;
- Likums par ietekmes uz vidi novērtējumu;
- Likums par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām;
- Ministru kabineta 2010.gada 5.janvāra noteikumi **Nr.17** "Noteikumi par aizsargājamām jūras teritorijām";
- Ministru kabineta 1999.gada 9.marta noteikumi **Nr.83** "Noteikumi par dabas parkiem"
- Ministru kabineta 2006.gada 21.februāra noteikumi **Nr.153** "Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu";
- Ministru kabineta 2002.gada 28.maija noteikumi **Nr.199** "Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) izveidošanas kritēriji Latvijā";
- Ministru kabineta 2000.gada 5.decembra noteikumi **Nr.421** "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu";
- Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumi **Nr.940** "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu";
- Ministru kabineta 2007.gada 2.maija noteikumi **Nr. 296** "Noteikumi par rūpniecisko zveju teritoriālajos ūdeņos un ekonomiskās zonas ūdeņos".

2) Kvalitatīvais raksturlielums „Svešās sugas un patogēni” (D2)

2.pielikuma 2.tabula. Politikas ietvari un tiesību akti saistībā ar slodzi no svešo sugu un patogēnu ievadīšanas vidē

Politikas ietvara veids	Politikas ietvara// tiesību akta nosaukums
Konvencijas	Konvencija par bioloģisko daudzveidību Bernes konvencija , Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību Balasta ūdens konvencija , Starptautiskā konvencija par kuģu balasta ūdens un nosēdumu kontroli un pārvaldību Helsinku konvencija , Konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību UNCLOS , Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencija
Direktīvas	Biotopu direktīva , 92/43/EEK, Direktīva par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību
Regulas	Regula 648/2004 par svešzemju un vietējā areālā nesastopamu sugu izmantošanu akvakultūrā Regula 1143/2014 (2014. gada 22. oktobris) par invazīvu svešzemju sugu introdukcijas un izplatīšanās profilaksi un pārvaldību
Plāni	HELCOM BJRP , Baltijas jūras rīcības plāns • HELCOM BJRP: Balasta ūdens konvencijas ceļvedis , lai ratificētu un saskaņoti īstenotu 2004. gada Starptautisko konvenciju par kuģu balasta ūdens un nosēdumu kontroli un pārvaldību • HELCOM BJRP: Baltijas jūras valstu Ministru deklarācija 2013 (Kopenhāgena) Globālais Bioloģiskās daudzveidības stratēģiskais plāns (2011-2020)
Politikas	ES Integrētā jūrlietu politika
Stratēģijas	ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģija 2020 ES Baltijas jūras reģiona stratēģija ES Stratēģija par invazīvajām sugām

Novērtējot no starptautiskajām konvencijām, ES direktīvām un regulām, *HELCOM* Baltijas jūras rīcības plāna un rekomendācijām, kā arī Latvijas tiesību aktiem izrietošo pasākumu (1a un 1b) ieviešanas efektivitāti, izdarīti šādi secinājumi.

VARAMPlanp02_110316_jurprogramma; Plāns pasākumu programmai laba jūras vides stāvokļa panākšanai 2016.-2020.gadā

Spēkā esošie normatīvie akti regulē svešo sugu ievadīšanu vidē, aptverot kuģniecības un akvakultūras sektorus. Tomēr pašlaik ir ieviesti tikai tie pasākumi, kas regulē svešo sugu ieviešanas saistībā ar akvakultūru. Kuģu balasta ūdeņu apsaimniekošanu regulējošie pasākumi ir tikai plānoti. Tā kā 2004.gada Starptautiskā konvencija par kuģu balasta ūdens un nosēdumu kontroli un apsaimniekošanu (turpmāk – Balasta ūdens konvencija) tikai tiek virzīta ratifikācijai, izstrādājot Programmu, tika pieņemts, ka tajā noteiktie pasākumi ir uzskatāmi par pamata (1b) pasākumiem. Ja Balasta ūdens konvencijas ratifikācija Latvijā kavēties, var būt nepieciešams pārskatīt konvencijā noteikto pasākumu klasifikāciju no „pamata” (1b) uz „papildu” (2a). Plānotie pamata pasākumi aptver galvenos slodžu avotus (kuģniecību, akvakultūru, ienākšanu no citiem reģioniem pa dabīgiem ūdensceļiem) un aktivitātes, kas dod ieguldījumu slodzē. Relatīvi nenosēgts ir privātais sektors jeb iedzīvotāji, kas eksotisku sugu dzīvniekus tur mājās apstākļos un var izlemt no tiem atbrīvoties, izlaižot vidē vai kanalizācijā.

Tomēr konkrēti slodzes samazināšanas pasākumi šobrīd nav zināmi un vēl tikai tiks noteikti (piemēram, attiecībā uz invazīvo svešo sugu (turpmāk – ISS) ieviešanas un izplatības novēršanu un pārvaldību, t.sk., izstrādājot rīcības plānu pasākumiem ISS izplatības ceļu pārvaldībai, piemērojot apkarošanas pasākumus ISS agrīnā to ieviešanas stadijā).

Secinājums: Pamata pasākumi ir ieviešanas procesā vai to uzsākšana tiek plānota. Sagaidāms, ka daļa no tiem tiks ieviesti un dos efektu jau līdz 2020.gadam. Taču daudziem plānotajiem pasākumiem ieviešanas termiņš ir neskaidrs. Tomēr sagaidāms, ka ar Balasta ūdens konvencijas ratifikāciju Latvijā būs jāīsteno noteiktu pasākumu kopumu, par kuriem šobrīd ir ļoti liela nenoteiktība. Lai pasākumi būtu efektīvi un samazinātu svešo sugu ienākšanu un ietekmi uz vidi, ir būtiski ieviest visu pasākumu kopumu.

3) Kvalitatīvais raksturlielums „selektīva īpatņu (zivju) ieguve” (D3)

Novērtējot no Eiropas Parlamenta un Padomes regulām, starptautiskajām konvencijām, HELCOM Baltijas jūras rīcības plāna un rekomendācijām un Latvijas tiesību aktiem izrietošo pasākumu (1a un 1b – „pamata pasākumi”) ieviešanas efektivitāti, secināts, ka **paredzētie pasākumi ir ieviesti un papildu pasākumi nav nepieciešami.**

2.pielikuma 3.tabula. Politikas ietvari un tiesību akti saistībā ar slodzi no selektīvas īpatņu (zivju) ieguves

Politikas ietvara veids	Politikas ietvara/ tiesību akta nosaukums
Konvencijas	Konvencija par bioloģisko daudzveidību , 1992.gada Riodežaneiro Konvenciju par bioloģisko daudzveidību; Helsinku konvencija , 1992.gada Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzības konvenciju; UNCLOS , Apvienoto Nāciju Organizācijas 1982. gada Jūras tiesību konvencija
Regulas	Regula par KZP , Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1380/2013 par kopējo zivsaimniecības politiku; Regula par zvejas iespējām Baltijas Jūrā 2014.g. , Padomes Regula (ES) Nr. 1180/2013, ar ko 2014. gadam nosaka konkrētu zivju krājumu un zivju krājumu grupu zvejas iespējas, kuras piemērojamas Baltijas jūrā; Padomes regula (ES) Nr. 1221/2014 (2014. gada 10. novembris), ar ko 2015. gadam nosaka konkrētu zivju krājumu un zivju krājumu grupu zvejas iespējas , kuras piemērojamas Baltijas jūrā , un groza Regulu (ES) Nr. 43/2014 un Regulu (ES) Nr. 1180/2013.; Regula par daudzgadu plānu Baltijas jūras mencu krājumiem , Padomes Regula (EK) Nr. 1098/2007, ar ko izveido daudzgadu plānu Baltijas jūras mencu krājumiem un zvejniecībai, kas šos krājumus izmanto. (Tiks atcelta, kad stāsies spēkā jaunais ilgtermiņa pārvaldības plāns (saistībā ar Regulu Nr.

VARAMPlanp02_110316_jurprogramma; Plāns pasākumu programmai laba jūras vides stāvokļa panākšanai 2016.-2020.gadā

	1380/2013 par KZP; sagaidāms 2015.gadā.); Regula par tehniskajiem pasākumiem zvejas resursu saglabāšanai Baltijas Jūrā , Padomes Regula (EK) Nr. 2187/2005, ar ko nosaka tehniskus pasākumus zvejas resursu saglabāšanai Baltijas jūrā, Beltos un Zunda šaurumā. (No 01.2015. būs jauns regulējums, saistībā ar jauno KZP); Regula, lai aizkavētu, novērstu un izskaustu NNN zveju , Padomes Regula (EK) Nr.1005/2008, ar ko izveido Kopienas sistēmu, lai aizkavētu, novērstu un izskaustu nelegālu, neregistrētu un neregulētu zveju; Regula par KZP kontroles sistēmu , Padomes Regula (EK) Nr. 1224/2009, ar ko izveido Kopienas kontroles sistēmu, lai nodrošinātu atbilstību kopējās zivsaimniecības politikas noteikumiem; Priekšlikums regulai par Baltijas laša daudzgadu plānu , Priekšlikums - Eiropas Parlamenta un Padomes Regula, ar ko izveido daudzgadu plānu Baltijas laša krājumam un zvejniecībai, kas šo krājumu izmanto
Plāni	HELCOM BJRP , Baltijas jūras rīcības plāns (2007) • HELCOM BJRP: Baltijas jūras valstu Ministru deklarācija 2013 (Kopenhāgena) Globālais Bioloģiskās daudzveidības stratēģiskais plāns (2011-2020)
Stratēģijas	ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģija 2020 ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam (EUSBSR)

Latvijas tiesību aktu saraksts, kas nosaka analīzē ietverto pasākumu ieviešanu

- Zvejniecības likums;
- Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss;
- Ministru kabineta 2007.gada 2.maija noteikumi **Nr. 296** "Noteikumi par rūpniecisko zveju teritoriālajos ūdeņos un ekonomiskās zonas ūdeņos";
- Ministru kabineta 2009.gada 2.jūnija noteikumi **Nr. 503** "Noteikumi par zivju izkraušanas kontroli un zivju tirdzniecības un transporta objektu, noliktavu un ražošanas telpu pārbaudi";
- Ministru kabineta 2009.gada 8.septembra noteikumi **Nr. 1015** "Kārtība, kādā izsniedz speciālo atļauju (licenci) komercdarbībai zvejniecībā, kā arī maksā valsts nodevu par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu";
- Ministru kabineta 2009.gada 30.novembra noteikumi **Nr. 1375** "Noteikumi par rūpnieciskās zvejas limitiem un to izmantošanas kārtību piekrastes ūdeņos".

4) Kvalitatīvais raksturlielums „barības ķēdes” (D4)

Specifiski izstrādāti pasākumi attiecībā uz D4 netika identificēti. Daļa no pasākumiem, kas vērsti uz citiem raksturlielumiem, ir ar pozitīvu ietekmi arī uz D4, piemēram, aizsargājamo teritoriju izveide (D1) un zvejas rīku ierobežošana piekrastē (D3) pozitīvi ietekmē vairāku zivju sugu barības bāzes un nārsta vietu saglabāšanu, zemūdens biotopu stāvokli. Tāpat pasākumi, kas tiek vai tiks īstenoti UBAP ietvaros eutrofikācijas (D5) vai piesārņojošo vielu (D8) samazināšanai, arī būtiski uzlabos barības ķēžu elementu stāvokli. Tomēr esošais zināšanu līmenis nav pietiekošs, lai korekti izvērtētu citu kvalitatīvo raksturlielumu pasākumu efektivitāti uz kvalitatīvo raksturlielumu D4.

5) Kvalitatīvais raksturlielums „eitrofikācija” (D5)

2.pielikuma 4.tabula. Politikas ietvari un pasākumi saistībā ar slodzi no biogēnu ieneses

Politikas ietvara veids	Politikas ietvara/ tiesību akta nosaukums
Konvencijas	<p>Konvencija par bioloģisko daudzveidību, 1992.gada Riodežaneiro Konvenciju par bioloģisko daudzveidību</p> <p>Helsinku konvencija, 1992.gada Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzības konvenciju</p> <p>Ženēvas konvencija, 1979.gada konvencija par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos: Gēteborgas protokols, 1999.gada Gēteborgas protokols par paskābināšanās, eitrofikācijas un piezemes ozona līmeņa samazināšanu</p> <p>MARPOL 73/78, 1973. gada Starptautiskā konvencija par piesārņojuma novēršanu no kuģiem, kas grozīta ar tās 1978.gada protokolu (MARPOL 73/78): Pielikumi IV, V, un VI</p> <p>UNCLOS, Apvienoto Nāciju Organizācijas 1982. gada Jūras tiesību konvencija</p>
Direktīvas	<p>Rūpniecisko emisiju direktīva (IED), Direktīva 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (no 2014.g. janvāra jau aizstājusi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/1/EK par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/76/EK par atkritumu sadedzināšanu);</p> <p>Lielo sadedzināšanas iekārtu direktīva, Direktīva 2001/80/EK (2001. gada 23. oktobris) par ierobežojumiem attiecībā uz dažu piesārņojošo vielu emisiju gaisā no lielām sadedzināšanas iekārtām (No 2016.g. janvāra tiks aizstāta ar IED);</p> <p>Nacionālā pieļaujamo emisiju direktīva (NECD-I), Direktīva 2001/81/EK (2001. gada 23. oktobris) direktīva par valstīm noteikto maksimāli pieļaujamo emisiju dažām atmosfēru piesārņojošām vielām;</p> <p>Nitrātu direktīva, Direktīva 91/676/EEK (1991. gada 12. decembris) attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskās izcelsmes nitrāti;</p> <p>Ostas atkritumu iekārtu direktīva, Direktīva 2000/59/EK (2000. gada 27. novembris) par ostas iekārtām, kas paredzētas kuģu atkritumu un kravu atlieku uzņemšanai;</p> <p>Atpūtas kuģu direktīva, Direktīva (1994. gada 16. jūnijs) 94/25/EK Par dalībvalstu likumu, noteikumu un administratīvo nosacījumu tuvināšanu attiecībā uz atpūtas kuģiem;</p> <p>Direktīva par komunālo notekūdeņu attīrīšanu, Padomes Direktīva 91/271/EEK (1991. gada 21. maijs) par komunālo notekūdeņu attīrīšanu;</p> <p>Ūdens struktūrdirektīva (ŪSD), Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā</p>
Regulas	<p>Regula par mazgāšanas līdzekļiem, Regula Nr. 648/2004 (2004. gada 31. marts) par mazgāšanas līdzekļiem, kura ir grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 14.marta Regulu (ES) Nr.259/2012 attiecībā uz fosfātu un citu fosfora savienojumu izmantošanu patērētāju veļas mazgāšanas līdzekļos un patērētāju automātiskajās trauku mazgājamās mašīnās lietojamās mazgāšanas līdzekļos.</p>
Plāni	<p>HELCOM BJRP, Baltijas jūras rīcības plāns (2007)</p> <ul style="list-style-type: none"> • HELCOM BJRP: Baltijas jūras valstu Ministru deklarācija 2013 (Kopenhāgena) • HELCOM BJRP: Rekomendācija 28E/5 par komunālo notekūdeņu attīrīšanu • HELCOM BJRP: Rekomendācija 28E/6 par notekūdeņu vietējo (on-site) attīrīšanu viengimeņu mājās, mazos uzņēmumos un apdzīvotās vietās līdz 300 CE. • HELCOM BJRP: Rekomendācija 28E/7 par pasākumiem, kas vērsti uz polifosfātu aizstāšanu mazgāšanas līdzekļos • HELCOM BJRP: Rekomendācija 28E/10 par "netiešās maksas" sistēmas piemērošanu kuģu radītajiem atkritumiem un zvejas tīklos noķertajiem jūras atkritumiem Baltijas jūras reģionā • HELCOM BJRP: Rekomendācija 28E/13 par ekonomisko stimulu ieviešanai kā papildinājumu esošiem regulējumiem, lai samazinātu emisijas no kuģiem • HELCOM BJRP: Rīcības plāns par "nulles izplūdes" principu, rīcības plāns vides pasargāšanai no platformām jūrā <p>Globālais Bioloģiskās daudzveidības stratēģiskais plāns (2011-2020)</p>
Politikas	<p>ES kopējā lauksaimniecības politika (KLP)</p> <p>ES integrētā jūrlietu politika</p>
Stratēģijas	<p>ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģija, 2020</p> <p>Blueprint, ES Stratēģija Eiropas ūdens resursu aizsardzībai, lai nodrošinātu kvalitatīva ūdens pieejamību cilvēku, ekonomisko un vides vajadzību nodrošināšanai</p> <p>ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam</p>

Latvijas tiesību akti, kas nosaka analizē ietvertu pasākumu ieviešanu:

- Aizsargjoslu likums;
- Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss;
- Krimināllikums;
- Atkritumu apsaimniekošanas likums;
- Augu aizsardzības likums;
- Likums Par piesārņojumu;
- Ministru kabineta 2011.gada 11.janvāra noteikumi **Nr.33** „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem” (Dec.2014.: apspriešanā ir jaunu MK noteikumu projekts);
- Ministru kabineta 2002.gada 22.janvāra noteikumi **Nr.34** "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī";
- Ministru kabineta 2009.gada 13.janvāra noteikumi **Nr.42** "Noteikumi par pazemes ūdens resursu apzināšanas kārtību un kvalitātes kritērijiem";
- Ministru kabineta 2004.gada 17.februāra noteikumi **Nr.92** "Prasības virszemes ūdeņu, pazemes ūdeņu un aizsargājamo teritoriju monitoringam un monitoringa programmu izstrādei";
- Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumi **Nr.118** "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti";
- Ministru kabineta 2006.gada 14.februāra noteikumi **Nr.139** “Noteikumi par atsevišķu bīstamas ķīmiskas vielas saturošu iekārtu un produktu lietošanas un marķēšanas prasībām un par videi kaitīgo preču sarakstu”;
- Ministru kabineta 2009.gada 17.februāra noteikumi **Nr.158** "Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai";
- Ministru kabineta 2003.gada 15.aprīļa noteikumi **Nr.179** "Noteikumi par upju baseinu apgabalu robežu aprakstiem";
- Ministru kabineta 2004.gada 31.marta noteikumi **Nr.181** "Par Rīcības programmu komunālo notekūdeņu un bīstamo vielu radītā virszemes ūdeņu piesārņojuma samazināšanai";
- Ministru kabineta 2013.gada 2.aprīļa noteikumi **Nr.186** "Kārtība, kādā ierobežojama gaistošo organisko savienojumu emisija no iekārtām, kurās izmanto organiskos šķīdinātājus";
- Ministru kabineta 2013.gada 2.aprīļa noteikumi **Nr.187** "Kārtība, kādā novērš, ierobežo un kontrolē gaisu piesārņojošo vielu emisiju no sadedzināšanas iekārtām";
- Ministru kabineta 1999.gada 15.jūnija noteikumi **Nr.214** “Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 223-99 "Kanalizācijas ārējie tīkli un būves";
- Ministru kabineta 2004.gada 13.aprīļa noteikumi **Nr.231** "Par Rīcības programmu kopējo emisiju samazināšanai gaisā";
- Ministru kabineta 2010.gada 23.marta noteikumi **Nr.295** "Noteikumi par valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai";
- Ministru kabineta 2012.gada 15.maija noteikumi **Nr.339** “Noteikumi par ostu formalitātēm”;
- Ministru kabineta 2006.gada 2.maija noteikumi **Nr.362** "Noteikumi par notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanu, monitoringu un kontroli";
- Ministru kabineta 2011.gada 24.maija noteikumi **Nr. 401** "Prasības atkritumu sadedzināšanai un atkritumu sadedzināšanas iekārtu darbībai";

VARAMPlanp02_110316_jurprogramma; Plāns pasākumu programmai laba jūras vides stāvokļa panākšanai 2016.-2020.gadā

- Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumi **Nr.419** "Noteikumi par kopējo valstī maksimāli pieļaujamo emisiju gaisā";
- Ministru kabineta 2002.gada 8.oktobrī noteikumi **Nr.455** "Kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanas kārtība un kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plānu izstrādes kārtība";
- Ministru kabineta 2012.gada 24.jūlija noteikumi **Nr.509** "Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū saskaņā ar Regulu Nr. 1107/2009";
- Ministru kabineta 2004.gada 27.jūlija noteikumi **Nr.628** "Īpašās vides prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs" (Dec.2014.: apspriešanās ir jaunu MK noteikumu projekts);
- Ministru kabineta 2009.gada 25.jūnijs noteikumi **Nr.646** „Noteikumi par upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāniem un pasākumu programmām”;
- Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumi **Nr. 647** "Noteikumi par atpūtas kuģu būvniecību, atbilstības novērtēšanu un piedāvāšanu tirgū”;
- Ministru kabineta 2003.gada 23.decembra noteikumi **Nr.736** "Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju";
- Ministru kabineta 2011.gada 11.oktobra noteikumi **Nr.780** "Oglekļa dioksīda plūsmas transportēšanas kārtība”;
- Ministru kabineta 2005.gada 18.oktobra noteikumi **Nr.782** "Noteikumi par mazgāšanas līdzekļu būtisko prasību ievērošanas uzraudzību";
- Ministru kabineta 2004.gada 19.oktobra noteikumi **Nr.858** "Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritērijiem un antropogēno slodžu noteikšanas kārtību";
- Ministru kabineta 2011.gada 13.decembra noteikumi **Nr.950** "Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi".

Tā kā „pamata” pasākumi ir jāīsteno galvenokārt iekšzemē, tad tie ir iekļauti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2000.gada 23.oktobra Direktīvu 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (Ūdens struktūrdirektīva) 2015.gadā izstrādātajos Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānos 2016.-2021.gadam² (UBAP) un galvenokārt vērsti uz komunālo notekūdeņu un lauksaimniecības radīto slodžu samazināšanu. UBAP tika izstrādāti vienlaicīgi ar Programmas izstrādi un tajos iekļauti papildu pasākumi, kas dos būtisku stāvokļa uzlabojumu attiecībā uz D5 „Eitrofikācija”.

UBAP pasākumu programmā ietvertie papildu pasākumi ir pamata pasākumi Programmā un tie sekmēs arī Direktīvā un *HELCOM* BJRP noteikto LJVS panākšanu. UBAP ietvertie pamata un papildu pasākumi būs jāievieš gan slodžu radītājiem (dažādām tautsaimniecības nozarēm, pirmkārt, lauksaimniecībai, komunālo notekūdeņu attīrīšanas uzņēmumiem), gan ūdeņu apsaimniekotājiem (atbildīgās institūcijas), gan jebkuram ūdens resursu lietotājam. Papildu pasākumi skar visas tautsaimniecības nozares, kas rada būtisku slāpekļa un fosfora piesārņojuma slodzi uz ūdensobjektiem. Relatīvi nenosēgts ir privātais sektors, piemēram, mazdārziņi vai privātmāju rajoni, kas nav pieslēgti centralizētajai kanalizācijas sistēmai. Bez tam piemājas dārziņu apsaimniekotāji nekontrolēti var izmantot augsnes mēslojumu.

² Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni, apstiprināti ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra rīkojumu, ir pieejami: <http://www.meteo.lv/lapas/vide/udens/udens-apsaimniekosana-upju-baseinu-apgabalu-apsaimniekosanas-plani-upju-baseinu-apgabalu-apsaimniekosanas-plani-un-pludu-riska-parvaldiba?id=1107&nid=424>

VARAMPlanp02_110316_jurprogramma; Plāns pasākumu programmai laba jūras vides stāvokļa panākšanai 2016.-2020.gadā

Secinājumi: Ja plānotie pasākumi tiks īstenoti, to kopums uzskatāms par efektīvu, lai samazinātu slāpekļa slodzes un to izraisītās eutrofikācijas apmērus. Pasākumi, kas līdz šim ir bijuši vērsti uz augsnes erozijas radītajām fosfora slodzēm, nav bijuši pietiekoši efektīvi. UBAP kā papildu pasākums ir iekļauta „zaļo (nekultivēto, veģetācijas klāto) buferjoslu” izveide ap ūdenstecēm un ūdenstilpēm lauksaimniecībā izmantotajās zemēs. Tā kā šāds pasākums līdz šim īstenots nelielās platībās, šādu buferjoslu efektivitāte Latvijas apstākļos ir neskaidra. Tomēr var prognozēt, ka „zaļās buferjoslas” pēc to izveidošanas būtiski samazinās izkliedēto piesārņojuma avotu radīto slodzi apjomus. Vienlaikus jāatzīmē, ka šobrīd nav iespējams precīzi paredzēt, vai samazinājuma apjoms atbilst nepieciešamajam. Tāpat arī tikai nedaudzu plānoto pasākumu ieviešana ir skaidri definēta. Daļa šo pasākumu ir plānošanas stadijā, tāpēc nav skaidrs to sagaidāmais efekts, kā arī nav zināms pasākumiem pieejamais finansējums, bet to ieviešanas kontrole ir zemā līmenī.

6) Kvalitatīvais raksturlielums „jūras dibena integritāte” (D6) novērtēta:

2.pielikuma 5.tabula. Tiesību akti saistībā ar slodzi kas ietekmē jūras dibena integritāti

Politikas ietvara veids	Politikas ietvara/ tiesību akta nosaukums
Direktīvas	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK (2001.gada. 27.jūnijs) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu; Biotopu direktīva , Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992.gada. 21.maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību
Regulas	Padomes Regula Nr.2187/2005 (2005.gada 25.decembris), ar ko nosaka tehniskus pasākumus zvejas resursu saglabāšanai Baltijas jūrā, Beltos un Zunda šaurumā un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1434/98, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 88/98; Padomes Regula Nr. 1380/2013 (2013.gada 11.decembris) par kopējo zivsaimniecības politiku un ar ko groza Padomes Regulas (EK) Nr. 1954/2003 un (EK) Nr. 1224/2009 un atceļ Padomes Regulas (EK) Nr. 2371/2002 un (EK) Nr. 639/2004 un Padomes Lēmumu 2004/585/EK; Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 508/2014 (2014. gada 15. maijs) par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un ar ko atceļ Padomes Regulas (EK) Nr. 2328/2003, (EK) Nr. 61/2006, (EK) Nr. 1198/2006 un (EK) Nr. 791/2007 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1255/2011.

Latvijas tiesību akti, kas nosaka analizē ietverto pasākumu ieviešanu:

Likums par ietekmes uz vidi novērtējumu;

Ministru kabineta 2006.gada 13.jūnija noteikumi Nr. 475 "Virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtība";

Ministru kabineta 2007.gada 2.maija noteikumi Nr. 296 "Noteikumi par rūpniecisko zveju teritoriālajos ūdeņos un ekonomiskās zonas ūdeņos";

Ministru kabineta 2011.gada 23.augusta noteikumi Nr. 652 "Aizsargājamās jūras teritorijas "Nida–Pērkone" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi";

Ministru kabineta 2011.gada 23.augusta noteikumi Nr. 653 "Aizsargājamās jūras teritorijas "Rīgas līča rietumu piekraste" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi";

Ministru kabineta 2011.gada 19.oktobra noteikumi Nr. 807 "Aizsargājamās jūras teritorijas "Irbes šaurums" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".

Izvērtējot no ES un Latvijas tiesību aktiem izrietošo 1a un 1b pasākumu ieviešanas efektivitāti, secināts, ka visredzamākais pozitīvais efekts ir Ministru kabineta 2007.gada 2.maija noteikumu Nr. 296 regulējumam, kas ierobežo zvejas traļu izmantošanu piekrastes VARAMPlanp02_110316_jurprogramma; Plāns pasākumu programmai laba jūras vides stāvokļa panākšanai 2016.-2020.gadā

zonā (līdz 20 m dziļumam), kas būtiski samazina fizisko ietekmi uz bentiskajiem biotopiem. Daļa no pasākumiem, kas vērsti uz citiem kvalitatīvajiem raksturlielumiem, ir ar pozitīvu ietekmi arī uz deskriptoru D6. Tomēr kopumā **esošais zināšanu līmenis nav pietiekošs, lai korekti izvērtētu citu kvalitatīvo raksturlielumu pasākumu ietekmi uz D6.**

7) Kvalitatīvajam raksturlielumam „Pastāvīgas hidrogrāfisko apstākļu pārmaiņas” (D7) specifiski izstrādāti pasākumi netika identificēti. Esošais zināšanu līmenis nav pietiekošs, lai korekti izvērtētu citu deskriptoru pasākumu ietekmi uz kvalitatīvo raksturlielumu D7.

8) Kvalitatīvie raksturlielumi „Piesārņotāju koncentrācija” (D8) un “Kaitīgās vielas zivīs un citās jūras veltēs” (D9). Novērtējot no konvencijām, ES tiesību aktiem, HELCOM BJRP un rekomendācijām, politikas iniciatīvām un Latvijas tiesību aktiem izrietošos pasākumus (1a un 1b), izdarīti secinājumi par to ieviešanas efektivitāti. Ieviestie pasākumi ir vērsti uz kaitīgo vielu emisiju no rūpnieciskiem un lauksaimniecības objektiem regulēšanu, nosakot maksimāli pieļaujamās emisiju apjomus. UBAP, kas tika izstrādāti vienlaicīgi ar Programmu, iekļautie pasākumi ir uzskatāmi par Programmas pamata pasākumiem, kas veicinās jūras vides stāvokļa uzlabošanu.

2.pielikuma 6.tabula. Politikas ietvari un pasākumi saistībā ar slodzi no bīstamo vielu (izņemot naftas produktus) ieneses

Politikas ietvara veids	Politikas ietvara/ tiesību akta nosaukums
Konvencijas	<p>AFS konvencija, 2001.gada Starptautiskās konvencijas par kuģu kaitīgo pretapaugšanas sistēmu kontroli;</p> <p>Bāzeles konvencija, Konvencija par kontroli pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu</p> <p>COLREG, 1972. gada Konvencija par starptautiskiem kuģu sadursmju novēršanas noteikumiem;</p> <p>Ženēvas konvencija, 1979.gada konvencija par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos attālumos;</p> <p>Protokols par noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem, 1998. gada Protokols par Noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem;</p> <p>Gēteborgas protokols, 1999.gada Gēteborgas protokols par paskābināšanās, eitrofikācijas un piezemes ozona līmeņa samazināšanu;</p> <p>Protokols par smagajiem metāliem; 1998.gada Protokols par smagajiem metāliem;</p> <p>Helsinku konvencija, 1992.gada Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzības konvencija;</p> <p>Londonas konvencija, 1972. gada Londonas konvencija par tāda jūras piesārņojuma novēršanu, kas rodas, izgāzot atkritumus vai citas vielas;</p> <p>MARPOL 73/78, 1973. gada Starptautiskā konvencija par piesārņojuma novēršanu no kuģiem, kas grozīta ar tās 1978.gada protokolu;</p> <p>STCW, Starptautiskā konvencija par jūrnīeku sagatavošanu un diplomēšanu, kā arī sardzes pildīšanu;</p> <p>STCW-F, 1995.gada Starptautiskā konvencija par zvejas kuģu personāla sagatavošanas un diplomēšanas, kā arī sardzes pildīšanas standartiem;</p> <p>Stokholmas konvencija, 2001. gada Konvencija par noturīgajiem organiskajiem piesārņotājiem;</p> <p>UNCLOS, Apvienoto Nāciju Organizācijas 1982. gada Jūras tiesību konvencija</p>
Direktīvas	<p>Direktīva par atbildību, Direktīva 2004/35/EK (2004. gada 21. aprīlis) par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atlīdzināšanu</p> <p>Rūpniecisko emisiju direktīva, Direktīva 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (IED) (no 2014.g. janvāra jau aizstājusi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/1/EK (2008. gada 15. janvāris) par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/76/EK (2000. gada 4. decembris) par atkritumu sadedzināšanu)</p> <p>Lielo sadedzināšanas iekārtu direktīva, Direktīva 2001/80/EK (2001. gada 23. oktobris) par ierobežojumiem attiecībā uz dažu piesārņojošo vielu emisiju gaisā no lielām sadedzināšanas iekārtām (No 2016.g. janvāra tiks aizstāta ar IED)</p>

VARAMPlanp02_110316_jurprogramma; Plāns pasākumu programmai laba jūras vides stāvokļa panākšanai 2016.-2020.gadā

	<p>Nacionālo emisiju griestu direktīva (NECD-I), Direktīva 2001/81/EK (2001. gada 23. oktobris) direktīva par valstīm noteikto maksimāli pieļaujamo emisiju dažām atmosfēru piesārņojošām vielām</p> <p>Prioritāro vielu direktīva, Direktīva 2008/105/EK (2008. gada 16. decembris) par vides kvalitātes standartiem ūdens resursu politikas jomā</p> <p>Jūrnieku sagatavotības direktīva, Direktīva 2008/106/EK (2008. gada 19. novembris) par jūrnieku minimālo sagatavotības līmeni</p> <p>Notekūdeņu dūņu direktīva, direktīva 86/278/EEK (1986. gada 12. jūnijs) par vides, jo īpaši augsnes, aizsardzību, lauksaimniecībā izmantojot notekūdeņu dūņas</p> <p>Seveso II Direktīva, Direktīva 96/82/EK (1996. gada 9. decembris) par tādu smagu nelaimes gadījumu briesmu pārzināšanu, kuros iesaistītas bīstamas vielas (aizstāta ar Seveso-III no 2015.g.jūnija)</p> <p>Kuģu radītā piesārņojuma direktīva, Direktīva 2005/35/EK (2005. gada 7. septembris) par kuģu radīto piesārņojumu un par sankciju ieviešanu par pārkāpumiem</p> <p>Ūdens struktūrdirektīva (ŪSD), Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā</p>
Regulas	<p>CLP Regula, Regula Nr. 1272/2008 (2008. gada 16. decembris) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu un ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006</p> <p>POPs Regula, Regula Nr. 850/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par noturīgiem organiskajiem piesārņotājiem</p> <p>REACH Regula, Regula Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķīmisko vielu reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu</p> <p>Regula par alvorganiskajiem savienojumiem, Regula Nr. 782/2003 (2003. gada 14. aprīlis) par aizliegumu attiecībā uz alvorganiskajiem savienojumiem uz kuģiem</p> <p>Regula par augu aizsardzības līdzekļiem, Regula Nr. 1107/2009 (2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū</p> <p>Regula par atkritumu sūtījumiem, Regula Nr. 1013/2006 (2006. gada 14. jūnijs) par atkritumu sūtījumiem (arī Regula (EK) Nr. 660/2014 (2014.gada 15.maijs), kas izdara labojumus Regulā (EK) Nr. 1013/2006 par atkritumu sūtījumiem)</p>
Plāni	<p>HELCOM BJRP, Baltijas jūras rīcības plāns (2007)</p> <ul style="list-style-type: none"> • HELCOM BJRP: Baltijas jūras valstu Ministru deklarācija 2013 (Kopenhāgena) • HELCOM BJRP: Rekomendācija 28E/8 par par videi draudzīgām metodēm, lai samazinātu un novērstu dioksīnu un citu bīstamo vielu emisiju, ko izraisa mazas sadedzināšanas iekārtas; • HELCOM BJRP: Rekomendācija 28E/12 par apakšreģionālās sadarbības stiprināšanu reaģētspējas jautājumā
Politikas	ES IMP , Integrēta Eiropas Savienības jūrlietu politika, COM(2007) 575
Stratēģijas	<p>Blueprint, Stratēģija Eiropas ūdens resursu aizsardzībai, lai nodrošinātu kvalitatīvu ūdens pieejamību cilvēku, ekonomisko un vides vajadzību nodrošināšanai</p> <p>ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam</p>

Latvijas tiesību aktu saraksts, kas nosaka analizēto pasākumu ieviešanu Latvijā

- Vides aizsardzības likums;
- Likums Par piesārņojumu;
- Atkritumu apsaimniekošanas likums;
- Likums par Ietekmes uz vidi novērtējumu;
- Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss;
- Krimināllikums;
- Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likums;
- Jūras kodekss;
- Augu aizsardzības likums;
- Ķīmisko vielu likums;
- Ministru kabineta 2002.gada 22.janvāra noteikumi **Nr.34** "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī";

VARAMPlanp02_110316_jurprogramma; Plāns pasākumu programmai laba jūras vides stāvokļa panākšanai 2016.-2020.gadā

- Ministru kabineta 2008.gada 29.janvāra noteikumi **Nr.49** "Noteikumi par kuģu drošību";
- Ministru kabineta 2010.gada 19.janvāra noteikumi **Nr.57** "Noteikumi par kuģu pretapaugšanas sistēmu izmantošanu";
- Ministru kabineta 2013.gada 5.februāra noteikumi **Nr.84** "Noteikumi par atsevišķu ķīmisku vielu lietošanas ierobežojumiem elektriskajās un elektroniskajās iekārtās";
- Ministru kabineta 2004.gada 17.februāra noteikumi **Nr.92** "Prasības virszemes ūdeņu, pazemes ūdeņu un aizsargājamo teritoriju monitoringam un monitoringa programmu izstrādei";
- Ministru kabineta 2006.gada 14.februāra noteikumi **Nr.139** "Noteikumi par atsevišķu bīstamas ķīmiskas vielas saturošu iekārtu un produktu lietošanas un marķēšanas prasībām un par videi kaitīgo preču sarakstu";
- Ministru kabineta 2013.gada 2.aprīļa noteikumi **Nr.186** "Kārtība, kādā ierobežojama gaistošo organisko savienojumu emisija no iekārtām, kurās izmanto organiskos šķīdinātājus";
- Ministru kabineta 2007.gada 27.marta noteikumi **Nr.213** "Noteikumi par kritērijiem, kurus izmanto, novērtējot īpaši aizsargājamām sugām vai īpaši aizsargājamiem biotopiem nodarītā kaitējuma ietekmes būtiskumu";
- Ministru kabineta 2004.gada 13.aprīļa noteikumi **Nr.231** "Par Rīcības programmu kopējo emisiju samazināšanai gaisā";
- Ministru kabineta 2014.gada 3.jūnija noteikumi **Nr.273** "Noteikumi par jūrnieku veselības atbilstību darbam uz kuģa";
- Ministru kabineta 2007.gada 24.aprīļa noteikumi **Nr. 281** "Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas";
- Ministru kabineta 2010.gada 21.maija **rīkojums Nr.283** „Par Nacionālo gatavības plānu naftas, bīstamo vai kaitīgo vielu piesārņojuma gadījumiem jūrā”;
- Ministru kabineta 2011.gada 19.aprīļa noteikumi **Nr.302** "Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus";
- Ministru kabineta 2006.gada 2.maija noteikumi **Nr.362** "Noteikumi par notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanu, monitoringu un kontroli";
- Ministru kabineta 2011.gada 24.maija noteikumi **Nr. 401** "Prasības atkritumu sadedzināšanai un atkritumu sadedzināšanas iekārtu darbībai";
- Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumi **Nr.419** "Noteikumi par kopējo valstī maksimāli pieļaujamo emisiju gaisā";
- Ministru kabineta 2011.gada 21.jūnija noteikumi **Nr.484** "Bīstamo atkritumu uzskaites, identifikācijas, uzglabāšanas, iepakojšanas, marķēšanas un pārvadājumu uzskaites kārtība";
- Ministru kabineta 2011.gada 21.jūnija noteikumi **Nr.485** "Atsevišķu veidu bīstamo atkritumu apsaimniekošanas kārtība";
- Ministru kabineta 2012.gada 24.jūlija noteikumi **Nr.509** "Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū saskaņā ar Regulu Nr. 1107/2009";
- Ministru kabineta 2005.gada 19.jūlija noteikumi **Nr.532** "Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem";
- Ministru kabineta 2010.gada 27.jūlija noteikumi **Nr.682** "Kārtība, kādā izsniedzamas speciālas atļaujas (licences) augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanai";
- Ministru kabineta 2011.gada 13.septembra noteikumi **Nr.703** ("Noteikumi par kārtību, kādā izsniedz un anulē atļauju atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai, šķirošanai vai uzglabāšanai, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību");

- Ministru kabineta 2004.gada 19.oktobra noteikumi **Nr.858** "Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritērijiem un antropogēno slodzi noteikšanas kārtību";
- Ministru kabineta 2005.gada 22.novembra noteikumi **Nr.895** "Jūrnieku sertificēšanas noteikumi";
- Ministru kabineta 2011.gada 13.decembra noteikumi **Nr. 950** ("Augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanas, glabāšanas un lietošanas noteikumi");
- Ministru kabineta 2010.gada 21.decembra noteikumi **Nr.1164** "Ostas valsts kontroles kārtība".

Papildus tika vērtēti pasākumi, kas vērsti uz **jūras piesārņojuma ar naftas produktiem** novēršanu. Pasākumi, kas ir vērsti uz kuģu atkritumu pieņemšanu ostās, ir īstenoti un darbojas. Īstenošanā esošie pasākumi būtiski samazina kuģu izraisītos naftas noplūdes gadījumus un to radīto piesārņojumu.

2.pielikuma 7.tabula. Politikas ietvari un pasākumi saistībā ar slodzi no naftas produktu ieneses

Politikas ietvara veids	Politikas ietvara/ tiesību akta nosaukums
Konvencijas	<p>Bāzeles konvencija, Konvencija par kontroli pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu;</p> <p>Konvencija par BD, 1992.gada Riodežaneiro Konvenciju par bioloģisko daudzveidību</p> <p>CLC, 1992. gada Starptautiskā konvencija par civilo [civiltiesisko] atbildību par naftas piesārņojuma radītajiem zaudējumiem;</p> <p>COLREG, 1972. gada Konvencija par starptautiskiem kuģu sadursmju novēršanas noteikumiem;</p> <p>Helsinku konvencija, 1992.gada Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzības konvenciju;</p> <p>HNS konvencija, Starptautiska konvencija par atbildību un kaitējuma kompensāciju sakarā ar bīstamu un kaitīgu vielu pārvadāšanu pa jūru;</p> <p>MARPOL 73/78, 1973. gada Starptautiskā konvencija par piesārņojuma novēršanu no kuģiem, kas grozīta ar tās 1978.gada protokolu, I pielikums;</p> <p>OPRC, Starptautiska konvencija par gatavību, reaģēšanu un sadarbību naftas piesārņojuma gadījumā;</p> <p>SOLAS, 1974.gada Starptautiskās konvencijas par cilvēku dzīvības aizsardzību uz jūras;</p> <p>STCW, Starptautiskā konvencija par jūrnieku sagatavošanu un diplomēšanu, kā arī sardzes pildīšanu;</p> <p>STCW-F, 1995.gada Starptautiskā konvencija par zvejas kuģu personāla sagatavošanas un diplomēšanas, kā arī sardzes pildīšanas standartiem;</p> <p>UNCLOS, Apvienoto Nāciju Organizācijas 1982. gada Jūras tiesību konvencija</p>
Direktīvas	<p>Direktīva par atbildību, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/35/EK (2004. gada 21. aprīlis) par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atļūdināšanu;</p> <p>Ostas atkritumu pieņemšanas iekārtu direktīva, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2000. gada 27. novembris) par ostas iekārtām, kas paredzētas kuģu atkritumu un kravu atlieku uzņemšanai;</p> <p>Jūrnieku sagatavotības direktīva, Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 21.novembra Direktīva 2012/35/ES par jūrnieku minimālo sagatavotības līmeni;</p> <p>Kuģu radītā piesārņojuma direktīva, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/35/EK (2005. gada 7. septembris) par kuģu radīto piesārņojumu un par sankciju ieviešanu par pārkāpumiem.</p>
Regulas	<p>Regula 1013/2006 par atkritumu sūtījumiem, Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1013/2006 (2006. gada 14. jūnijs) par atkritumu sūtījumiem (arī Regula (EK) Nr. 660/2014 (2014.gada 15.maijs), kas izdara labojumus Regulā (EK) Nr. 1013/2006 par atkritumu sūtījumiem)</p>
Plāni	<p>HELCOM BJRP, Baltijas jūras rīcības plāns (2007)</p> <ul style="list-style-type: none"> • HELCOM BJRP: Baltijas jūras valstu Ministru deklarācija 2013 (Kopenhāgena) • HELCOM BJRP: Rekomendācija 28E/10 par "netiešās maksas" sistēmas piemērošanu kuģu radītajiem atkritumiem un zvejas tīklos noķertajam jūras atkritumiem Baltijas jūras reģionā

VARAMPlanp02_110316_jurprogramma; Plāns pasākumu programmai laba jūras vides stāvokļa panākšanai 2016.-2020.gadā

	<ul style="list-style-type: none"> • HELCOM BJRP: Rekomendācija 28E/11 par norādījumiem par kuģošanas drošības uzlabošanu Baltijas jūrā ledus apstākļos • HELCOM BJRP: Rekomendācija 28E/12 par apakšreģionālās sadarbības stiprināšanu reaģētspējas jautājumā; Globālais Bioloģiskās daudzveidības stratēģiskais plāns (2011-2020)
Politikas	ES integrētā jūrlietu politika, COM(2007) 575
Stratēģijas	ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģija 2020 ES Baltijas jūras reģiona stratēģija

Latvijas tiesību aktu saraksts, kas nosaka analizē ietvertu pasākumu ieviešanu

- Vides aizsardzības likums;
- Krimināllikums;
- Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likums;
- Ķīmisko vielu likums;
- Likums Par piesārņojumu;
- Atkritumu apsaimniekošanas likums;
- Likums par Ietekmes uz vidi novērtējumu;
- Ministru kabineta 2013.gada 2.aprīļa noteikumi **Nr.187** "Kārtība, kādā novērš, ierobežo un kontrolē gaisu piesārņojošo vielu emisiju no sadedzināšanas iekārtām" ;
- Ministru kabineta 2007.gada 27.marta noteikumi **Nr.213** "Noteikumi par kritērijiem, kurus izmanto, novērtējot īpaši aizsargājamām sugām vai īpaši aizsargājamiem biotopiem nodarītā kaitējuma ietekmes būtiskumu";
- Ministru kabineta 2014.gada 3.jūnijā noteikumi **Nr.273** "Noteikumi par jūrnieku veselības atbilstību darbam uz kuģa";
- Ministru kabineta 2007.gada 24.aprīļa noteikumi **Nr. 281** "Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas";
- Ministru kabineta 2010.gada 21.maija **rīkojums Nr.283** „Par Nacionālo gatavības plānu naftas, bīstamo vai kaitīgo vielu piesārņojuma gadījumiem jūrā”;
- Ministru kabineta 2012.gada 15.maija noteikumi **Nr.339** "Noteikumi par ostu formalitātēm";
- Ministru kabineta 2002.gada 8.oktobra noteikumi **Nr.455** "Kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanas kārtība un kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plānu izstrādes kārtība";
- Ministru kabineta 2011.gada 11.oktobra noteikumi **Nr.780** "Oglekļa dioksīda plūsmas transportēšanas kārtība";
- Ministru kabineta 2005.gada 22.novembra noteikumi **Nr.895** "Jūrnieku sertificēšanas noteikumi";
- Ministru kabineta 2010.gada 21.decembra noteikumi **Nr.1164** "Ostas valsts kontroles kārtība".

10) Kvalitatīvais raksturlielums „jūru piesārņojošie atkritumi” (D10)

2.pielikuma 8.tabula. Politikas ietvari un pasākumi saistībā ar slodzi no cieto atkritumu ieneses jūras un piekrastes vidē

Politikas ietvara veids	Politikas ietvara/ tiesību akta nosaukums
Konvencijas	<p>Londonas konvencija un Protokols, 1972.gada konvencija par jūras piesārņojuma novēršanu, izgāžot atkritumus un citas vielas (Londonas konvencija) un 1996.gada protokols Londonas konvencijai (Londonas Protokols)</p> <p>MARPOL 73/78 (III pielikums), 1973. gada Starptautiskā konvencija par piesārņojuma novēršanu no kuģiem, kas grozīta ar tās 1978.gada protokolu (MARPOL 73/78), III pielikums</p> <p>MARPOL 73/78 (V pielikums), 1973. gada Starptautiskā konvencija par piesārņojuma novēršanu no kuģiem, kas grozīta ar tās 1978.gada protokolu (MARPOL 73/78), V pielikums</p> <p>Helsinku konvencija, 1992.gada Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzības konvencija</p> <p>UNCLOS, Apvienoto Nāciju Organizācijas 1982.gada Jūras tiesību konvencija</p> <p>Bāzeles konvencija, Konvencija par kontroli pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu</p> <p>OPRC, Starptautiska konvencija par gatavību, reaģēšanu un sadarbību naftas piesārņojuma gadījumā</p>
Direktīvas	<p>Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/59/EK (2000. gada 27. novembris) par ostas iekārtām, kas paredzētas kuģu atkritumu un kravu atlieku uzņemšanai</p> <p>Eiropas parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris) ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (ŪSD)</p> <p>Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/35/EK (2005. gada 7. septembris) par kuģu radīto piesārņojumu un sodu, tostarp kriminālsodu, ieviešanu par nodarījumiem, kas saistīti ar piesārņojumu (Dokuments attiecas uz EEZ)</p> <p>Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/7/EK (2006. gada 15. februāris) par peldvietu ūdens kvalitātes pārvaldību un Direktīvas 76/160/EEK atcelšanu</p> <p>Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (Dokuments attiecas uz EEZ)</p> <p>Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (2004. gada 31. marts) par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (Dokuments attiecas uz EEZ)</p> <p>Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/25/ES (2014. gada 26. februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK (2004. gada 31. marts) (Dokuments attiecas uz EEZ)</p> <p>Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/89/ES (2014. gada 23. jūlijs) ar ko izveido jūras telpiskās plānošanas ietvaru</p> <p>Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 94/62/EK (1994. gada 20. decembris) par iepakojumu un izlietoto iepakojumu</p> <p>Padomes Direktīva 1999/31/EK (1999. gada 26. aprīlis) par atkritumu poligoniem</p> <p>Padomes Direktīva 91/271/EEK (1991. gada 21. maijs) par komunālo notekūdeņu attīrīšanu</p> <p>Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar ko groza Direktīvu 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu, lai samazinātu vieglās plastmasas iepirkumu maisiņu patēriņu (Dokuments attiecas uz EEZ), COM(2013) 761</p>
Regulas	<p>Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1013/2006 (2006. gada 14. jūnijs) par atkritumu sūtījumiem (arī Regula (EK) Nr. 660/2014 (2014.gada 15.maijs), kas izdara labojumus Regulā (EK) Nr. 1013/2006 par atkritumu sūtījumiem)</p> <p>Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 508/2014 (2014. gada 15. maijs) par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un ar ko atceļ Padomes Regulas (EK) Nr. 2328/2003, (EK) Nr. 61/2006, (EK) Nr. 1198/2006 un (EK) Nr. 791/2007 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1255/2011</p>
Plāni	<p>HELCOM BJRP: Baltijas Jūras valstu Ministru deklarācija 2013 (Kopenhāgena)</p> <p>HELCOM BJRP: Rekomendācija 28E/10 (15.11.2007.) par “netiešās maksas” sistēmas piemērošanu kuģu atkritumiem un zvejas tīklos noķertajiem jūras atkritumiem Baltijas jūras reģionā</p>

VARAMPlanp02_110316_jurprogramma; Plāns pasākumu programmai laba jūras vides stāvokļa panākšanai 2016.-2020.gadā

	HELCOM Rekomendācija 29/2 (05.05.2008.) par jūras piesārņojumu ar atkritumiem Baltijas jūras reģionā
Politikas	Eiropas Savienības integrēta jūrlietu politika , COM(2007) 575 Zaļā Grāmata par Eiropas stratēģiju par plastmasas atkritumiem vidē , COM(2013) 123
Stratēģijas	ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam (EUSBSR) Stratēģiskie mērķi un rekomendācijas ES jūras transporta politikai 2018. gada perspektīvā, COM(2009) 8
Politikas iniciatīvas	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un reģionu komiteja: Publiskais iepirkums, ņemot vērā vides uzlabošanas aspektus , COM(2008) 400 „Zaļā” pirkuma popularizēšana privātajā sektorā Piekrastes sakopšanas aktivitātes Zilais karogs

Latvijas tiesību aktu saraksts, kas nosaka analīzē ietvertu pasākumu ieviešanu:

- Atkritumu apsaimniekošanas likums;
- Dabas resursu nodokļa likums;
- Iepakojuma likums;
- Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likums;.
- Likums Par piesārņojumu;
- Publisko iepirkumu likums;
- Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likums;
- Ūdens apsaimniekošanas likums;
- Vides aizsardzības likums;
- Krimināllikums;
- Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss;
- Ministru kabineta 2002.gada 22.janvāra noteikumi **Nr.34** "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī";
- Ministru kabineta 2012.gada 10.janvāra noteikumi **Nr.38** "Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība";
- Ministru kabineta 2012.gada 15.maija noteikumi **Nr.339** „Noteikumi par ostu formalitātēm”.

Novērtējot no konvenciju, ES tiesību aktu, *HELCOM* BJRP un rekomendāciju un politikas iniciatīvu pasākumus (1a un 1b), izdarīti secinājumi par to ieviešanas efektivitāti.

Ostās īstenotie atkritumu savākšanas un apsaimniekošanas pasākumi ir ieviesti un ir efektīvi. Ostām ir izstrādāti atkritumu apsaimniekošanas plāni un to teritorijās kuģi var nodot savus atkritumus. Pašvaldības, kuru kompetencē ir uzturēt piekrastes pludmales zonu, savu iespēju robežās veic pludmales sakopšanu, īpaši fokusējoties uz peldvietām, nodrošina atkritumu savākšanu un izvešanu. Pasākumi ir efektīvi publisko peldvietu zonās un daļēji efektīvi pārējos rajonos. Pasākumi, kas ir vērsti uz atkritumu šķirošanu un nodošanu atkārtotai pārstrādei, ir daļēji efektīvi attiecībā uz piekrastes zonas piesārņojuma samazināšanu. UBAP atzīmē jūru piesārņojošos cietos atkritumus kā problēmu.

Īstenotie un plānotie pasākumi aptver galvenos pludmales piesārņojuma ar cietajiem atkritumiem slodžu avotus un aktivitātes, t.i. piekrastes tūrisma un citas piekrastē notiekošās aktivitātes. Esošais normatīvais regulējums un atbilstoši tam ostām izstrādātie atkritumu apsaimniekošanas plāni aptver arī kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanu ostās.

VARAMPlanp02_110316_jurprogramma; Plāns pasākumu programmai laba jūras vides stāvokļa panākšanai 2016.-2020.gadā

Tomēr, kā to parāda piekrastes zonas novērtējums, īstenotie un plānotie pasākumi savā kopumā nav pietiekoši efektīvi, lai būtu iespējams sasniegt LJVS visos piekrastes posmos. Galvenais trūkums ir izlietoto plastmasas pudeļu apsaimniekošanas sistēmas neefektivitāte, kā arī plāno plastmasas maisiņu plašā lietošana. Bez tam, daļa īstenoto pasākumu netiek veikti pietiekoši intensīvi, piemēram, atkritumu izvešana no atkritumu konteineriem ne vienmēr notiek ar pietiekamu regularitāti, kā rezultātā atkritumi tiek mesti zemē, kur tos izvazā putni un zvēri.

Secinājums: Īstenotie un plānotie pasākumi aptver galvenos pludmales piesārņojuma avotus un aktivitātes, tomēr tie neveido pietiekoši efektīvu kopumu. Daļa no īstenotajiem pasākumiem netiek veikta pietiekoši efektīvi.

11) Kvalitatīvajam raksturlielumam „Energijas, tostarp zemūdens trokšņa ievadišana” (D11) specifiski izstrādāti vai plānoti pasākumi netika identificēti. Esošais zināšanu līmenis nav pietiekošs, lai korekti izvērtētu citu deskriptoru pasākumu efektivitāti uz kvalitatīvo raksturlielumu D11.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības ministrs

K.Gerhards

11.03.2016. 16:37

6159

B.Zasa

Tālrunis: 67026910, Baiba.Zasa@varam.gov.lv